

**Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
powiatu tarnogórskiego
za rok 2025**

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2025”. Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życie, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych oraz kształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast jest na stałym poziomie, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy. Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Zatwierdzono:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu

Jolanta Wąsowska

(podpisano elektronicznie)

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1.	Wybrane choroby zakaźne	5
2.	Szczepienia ochronne - analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	9
	Wnioski	9
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	10
1.	Stan sanitarny szpitali	10
2.	Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno - opiekuńczego	11
3.	Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	11
4.	Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	11
5.	Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	12
6.	Stan sanitarny innych podmiotów wykonujących zabiegi z zakresu medycyny	12
	Wnioski	12
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	12
1.	Stan sanitarno-higieniczny i techniczny	16
2.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	17
3.	Piekarnie	18
4.	Działania doraźne w ramach systemu RASFF	18
5.	Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	18
6.	Akcje..	19
7.	Interwencje za 2025 rok	23
	Wnioski	25
IV.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej ,wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli	25
1.	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	26
2.	Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli..	30
3.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	32

V.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	32
1.	Ocena wybranych grup obiektów	33
2.	Interwencje	34
	Wnioski	35
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo - wychowawczych	35
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo - wychowawczych	36
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	37
3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	38
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	38
5.	Interwencje	39
	Wnioski	39
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	40
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	40
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	41
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	41
4.	Choroby zawodowe	41
5.	Działalność interwencyjna	42
	Wnioski	43
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	43
IX.	Działalność w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej	48
X.	Działalność laboratoryjna	55
XI.	Podsumowanie	55

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Wybrane choroby zakaźne

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2025 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono łącznie 532 wywiady epidemiologiczne w przypadkach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 219.

Tabela Nr 1 - Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie powiatu tarnogórskiego w 2024 i 2025 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2024		2025		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A01.0	Dur brzuszny	0	0	1	1	n
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	14	8	18	18	n
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	138	128	114	106	0
A07.1	Giardioza (lamblioza)	1	0	6	0	n
A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe	89	85	91	81	n
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	136	12	129	10	0
A21	Tularemia	0	0	0	0	nd.
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	0	0	nd.
A15-19	Gruźlica	29	29	16	15	0

A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	1	1	0	0	0
A32	Listerioza	2	1	3	3	n
A33-35	Tężec	0	0	0	0	nd.
A37	Krztusiec	67	3	35	3	0
A38	Płonica (szkarlatyna)	268	0	71	0	0
A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz Haemophilus influenzae typ B	29	9	29	12	bez zmian
A48.1-2	Legioneloza	1	1	1	1	bez zmian
A50-53	Kiła	13	1	8	0	0
A54	Rzeżączka	0	0	1	0	n
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	4	0	2	0	0
A69.2	Borelioza z Lyme, neuroborelioza	61	3	173	6	n
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	nd.
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	nd.

Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potr eba szczepień	18	0	21	0	
A84;B00.4;A81 .1 A83; A85; B02.0; A86; A87.0;	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe	7	7	5	5	0
B00.3; A87.1- 9; B02.1	zapalenie opon mózgowych					
G01; G04.2; G05.0; G00.2- 8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	3	3	3	3	bez zmia n
G03, G04.8-9	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	1	1	2	2	
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	1	0	1	0	bez zmia n
B01	Ospa wietrzna	666	1	351	0	0
B05	Odra	0	0	0	0	nd.
B06	Różyczka	1	0	0	0	0

B15; B16; B18.0- 1; B17.1; B18.2; B17.0,208; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	75	1	57	6	0
B20-B24; Z21	HIV, AIDS	4	1	4	0	bez zmiana
B26	Świnka (nagminne zapalenie)	1	0	1	0	bez zmian
B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	nd.
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	nd.
J10	Grypa	0	0	0	0	nd.
P37.1	Toksoplazmoza	0	0	0	0	nd.
J10-J11	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu	959	25	2575	73	
J12.1;J20.5; J21.0;B97.4/(..)-	Zakażenia wirusem RSV	79	23	250	42	n
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	1439	55	880	39	0

W 2025 r. na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 5 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową:

- 2 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, w których zachorowało łącznie 5 osób i wystąpił 1 zgon. Ogniska wywołane zostały przez *Clostridioides difficile*;

- 3 ogniska wystąpiły w środowisku domowym, zachorowało łącznie 6 osób, w jednym przypadku czynnikiem etiologicznym była Salmonella, w kolejnych dwóch ogniskach - wirus zapalenia wątroby typu A, nośnika zachorowań w ogniskach nie ustalono.

W ogniskach łącznie zachorowało 11 osób, odnotowano 1 przypadek zgonu z powodu choroby zasadniczej.

W 2025 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 6 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 6 mniej niż w roku poprzednim. 1 ognisko zakażeń szpitalnych zostało wywołane przez koronawirus SARS-CoV- 2, 2 ogniska zakażeń przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez Clostridioides difficile, 3 ogniska zakażeń szpitalnych wywołanych przez Klebsiellę pneumoniae KPC oraz NDM.

Łącznie w ogniskach zakażenie stwierdzono u 28 pacjentów, nie było przypadków zakażeń wśród pracowników. Ponadto stwierdzono 16 przypadków kolonizacji pacjentów. Odnotowano 26 przypadków zgonów spowodowanych chorobą zasadniczą.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2025 r. zarejestrowano 1 interwencję, która dotyczyła:

- przypadków świerzbu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Przeprowadzono kontrolę w obiekcie, która nie potwierdziła zarzutów opisanych we wniosku. Stwierdzono natomiast nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno- higienicznego obiektu, w związku z tym nałożono mandat karny w wysokości 500 zł i wydano zalecenia doraźne. Interwencję uznano za niezasadną.

2. Szczepienia ochronne - analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2025 roku na terenie powiatu tarnogórskiego sprawowano nadzór nad 40 punktami szczepień. Skontrolowano 38 punkty szczepień, przeprowadzając 89 kontroli.

Kontroli podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno - higienicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w 2025 r. w punktach szczepień Poradni POZ przeprowadzono akcyjne kontrole w zakresie weryfikacji danych dotyczących realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych

zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2025 r. poradnie POZ zgłosiły 1221 dzieci oraz 997 rodziców nierealizujących obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym.

PPIS w Bytomiu wystosował 2 wezwania zobowiązujące rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2025 w porównaniu z rokiem poprzednim stwierdzono nieznaczny spadek stanu zaszczepienia we wszystkich grupach szczepień.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2025 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie powiatu tarnogórskiego w analizowanym były zakażenia wywołane przez wielolekooporne szczepy *Klebsiella pneumoniae*, powodujące występowanie ognisk zakażeń w podmiotach leczniczych.

2. Istotnym problemem pozostają nadal przypadki nierealizowania szczepień ochronny ze względów niemedycznych. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS

w Bytomiu liczba osób nierealizujących obowiązku szczepień ochronnych z roku na rok wykazuje tendencję wzrostową.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2025 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 5 szpitalami na terenie powiatu tarnogórskiego:

- Zakon Posługujących Chorym Ojcowie Kamilianie Szpital św. Kamila w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska 22,
- NZOZ Zakład Pulmonologii Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, ul. Lipowa 3,
- „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka w Tarnowskich Górach,
ul. Śniadeckiego 1,
- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. ul. Polna 2,
- Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy S.A. NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach ul. Pyskowicka 47-51.

W roku sprawozdawczym skontrolowano wszystkie szpitale.

W nadzorowanych szpitalach przeprowadzono 27 kontroli, w tym 5 kontroli sanitarnych kompleksowych,

9 kontroli sprawdzających, 4 kontrole działalności komitetów i zespołów zakażeń szpitalnych, 4 kontrole w zakresie realizacji szczepień ochronnych, 5 kontroli w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 4 szpitalach.

Nieprawidłowości dotyczyły:

- złego stanu sanitarno - technicznego powierzchni ścian i sufitów oraz wykładzin podłogowych w pomieszczeniach oddziałów oraz komórek organizacyjnych, w których są udzielane świadczenia medyczne,
- zniszczonych mebli i sprzętu stanowiącego wyposażenie obiektu (szafek, drzwi i futryn drzwiowych, stołu do badań, fotela),
- braku drzwi w kabinie prysznicowej w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla pacjentów,
- nieprzestrzegania procedury higieny rąk personelu w zakresie niewłaściwego przygotowania rąk personelu do pracy,
- niezgodnego z przepisami składu zespołu kontroli zakażeń szpitalnych - braku przewodniczącego zespołu. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 4 decyzje nakazujące, w 2 szpitalach wydano zalecenia doraźne. Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 5 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach.

W 2025 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 6 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym 1 ognisko w „REPTY” Górnośląskim Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka, 4 ogniska w Wielospecjalistycznym Szpitalu Powiatowym S.A. NZOZ Szpitalu im. dr B. Hagera, 1 ognisko w Szpitalu św. Kamila. W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 5 kontroli.

W 2025 r. na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono 8 kontroli zapleczy szpitalnych, które nie wykazały nieprawidłowości.

W 2025 roku nie zarejestrowano interwencji dotyczących szpitali.

2. Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno - opiekuńczego

Ogółem w ewidencji na terenie powiatu tarnogórskiego znajduje się 1 obiekt. W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę zakładu pielęgnacyjno - opiekuńczego. Skontrolowany zakład oceniono jako dobry.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych Pod nadzorem znajdują się 92 podmioty, w skład których wchodzi 169 obiektów.

Ponadto nadzorem objętych jest 38 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie powiatu tarnogórskiego w 2025 r. przeprowadzono 82 kontrole w 53 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 2 skontrolowanych obiektach. Nieprawidłowości dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych do rąk i skóry oraz środków higienicznych,
- przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku i pakietów z narzędziami,
- braku oznakowania pakietów z narzędziami po sterylizacji,
- braku oznakowania worków i pojemników na odpady medyczne,
- braku realizacji kontroli wewnętrznej,
- złego stanu sanitarnego pomieszczeń,
- zniszczonych powierzchni szafek,
- zakurzonych ścian w gabinecie.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono mandat karny na kwotę 500 złotych, wydano zalecenia doraźne oraz wydano decyzję nakazującą.

Bieżącym nadzorem objęty jest punkt medyczny zlokalizowany na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach. W 2025 r. przeprowadzono 1 kontrolę w obiekcie. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

W związku z koniecznością zabezpieczenia sanitarno - epidemiologicznego granicy państwa utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi lotniska oraz Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podjęcia działań przeciwepidemicznych.

W 2025 roku zarejestrowano 1 interwencję dotyczącą podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń ambulatoryjnych, w zakresie:

- niewłaściwych warunków sanitarno- higienicznych w gabinecie stomatologicznym. Przeprowadzono kontrolę w obiekcie, która nie potwierdziła zarzutów opisanych we wniosku. Stwierdzono natomiast nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno- higienicznego obiektu, w związku z tym nałożono mandat karny w wysokości 500 zł i wydano zalecenia doraźne. Interwencję uznano za niezasadną.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 128 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2025 r. skontrolowano 40 praktyk lekarskich, przeprowadzając 43 kontrole, w tym 40 kontroli sanitarnych, 3 kontrole sprawdzające.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego stwierdzono w 3 praktykach.

Nieprawidłowości dotyczyły:

- braku właściwej segregacji i kwalifikacji odpadów medycznych o kodzie 180104, braku oznakowania pojemników i worków na odpady medyczne o kodzie 180103, braku dokumentacji potwierdzającej przekazanie odpadów medycznych do utylizacji, nieprawidłowego przechowywania odpadów medycznych o kodzie 180104, braku umowy w zakresie odbioru odpadów o kodzie 180103, braku termometru w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania odpadów medycznych,
- braku sprzętu do sprzątania wydzielonego w zależności od stref czystości,
- braku dokumentacji potwierdzającej przeprowadzanie kontroli wewnętrznej,
- braku procedury dotyczącej gospodarki odpadami medycznymi, mycia i dezynfekcji pomieszczeń oraz postępowania z brudną bielizną.

W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami w 3 obiektach wydano zalecenia doraźne, przeprowadzono kontrole sprawdzające potwierdzające usunięcie nieprawidłowości.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajduje się 5 praktyk pielęgniarek. Praktyki zlokalizowane są na terenie szkoły i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

W 2025 roku skontrolowano 2 praktyki pielęgniarskie, przeprowadzając 2 kontrole sanitarne, które nie wykazały nieprawidłowości.

6. Stan sanitarny innych podmiotów wykonujących zabiegi z zakresu medycyny estetycznej W 2025 r. zarejestrowano 2 interwencje dot. niezachowania wymagań higieniczno- sanitarnych przy wykonywaniu zabiegów z zakresu medycyny estetycznej oraz braku kwalifikacji osób wykonujących zabiegi. W jednym przypadku stwierdzono, że pod wskazanym we wniosku adresem nie jest prowadzona działalność w zakresie medycyny estetycznej. W drugim przypadku przeprowadzono kontrolę, która nie wykazała nieprawidłowości. Interwencje uznano za niezasadne.

Wnioski:

W wyniku prowadzonego w 2025 roku nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono, że w celu poprawy stanu sanitarno - techniczny szpitali niezbędna jest bieżąca realizacja obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz dostosowanie pomieszczeń do obowiązujących wymagań.

W trakcie kontroli przeprowadzonych w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych stwierdzono przypadki nieprzestrzegania procedury higieny rąk, w zakresie niewłaściwego przygotowania rąk personelu do pracy - biżuteria, pomalowane paznokcie. Kierownicy podmiotów leczniczych zobowiązani są do wdrożenia skutecznego nadzoru nad realizacją przestrzegania przez personel zapisów procedury oraz bieżącego edukowania personelu.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2025 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego, skontrolowali 663 zakłady branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 43 % wszystkich zakładów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem

Na terenie powiatu tarnogórskiego największą część spośród wszystkich zakładów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W najliczniejszej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w powiecie tarnogórskim można stwierdzić, że w 2025 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu jest większa w stosunku do 2024 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2025 liczba zaplanowanych do kontroli zakładów była mniejsza o 14 % niż w roku 2024.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2024 do 2025

Rodzaj obiektu	Powiat tarnogórski			
	2024		2025	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	88	73	83	64
Obrót	315	279	259	218
Żywienie otwarte	180	122	146	111
Żywienie zamknięte	82	74	87	77
Materiały i wyroby	14	9	6	4
RAZEM	679	557	581	474

W roku 2025 wykonano 474 kontrole z 581 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 82 %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Ciągły i intensywny rozwój informatyczny Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz związany z tym czas poświęcony na unormowanie eksportowanych danych w rejestrze zakładów wymusił zmniejszenie ilości przeprowadzonych kontroli i czasu pracy w terenie. Jednocześnie obowiązek przeprowadzenia sprawy i wydania poszczególnych dokumentów począwszy od przygotowania projektu aż do wykonania wysyłki oraz wprowadzania wszelkich zmian w rejestrach obowiązujących w tut. Stacji zmieniła proporcje pracy biurowej kosztem pracy w terenie. Dodatkowo organizowane odgórnie akcje związane m.in. z nadzorem nad suplementami diety, w tym żywności sprzedawanej w formie wysyłkowej skierował działania zmierzające do zintensyfikowania pracy biurowej celem przeprowadzenia rzetelnej analizy produktów i sprzedaży przez internet.

Na terenie powiatu tarnogórskiego w 2025 roku przeprowadzono 939 kontroli.

Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono 127 kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. W głównej mierze były to kontrole przeprowadzone w związku z importem / eksportem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, jak również kontrole w związku z organizowanymi imprezami masowymi i półkoloniami. Porównując dane z rokiem 2024 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2025 r. zmniejszyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. 483 (o ok. 30 % mniej niż w 2024 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o 10 % mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o 19 % w stosunku do roku ubiegłego, ilość kontroli w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego zwiększyła się o 6 % w stosunku do roku

ubiegłego. Natomiast w miejscach produkcji oraz obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przeprowadzono 57 % mniej kontroli w porównaniu do ubiegłego roku.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2024 i 2025.

\Rok Powiat\	Ilość obiektów nadzorowanych		Ilość obiektów skontrolowanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
powiat tarnogórski	1538	1548	775	663	1206	939	268	238	10 / 4350	14 / 11100	96 / 24450	64 / 13100

W roku 2025 na terenie powiatu tarnogórskiego wydano ogółem 238 decyzji administracyjnych, tj. o 11 % decyzji mniej niż w 2024 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2025 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku. Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych jest większa o 7 % w stosunku do 2024 roku, w przypadku zakładów obrotu żywnością liczba zmniejszyła się o 10 %, w przypadku zakładów żywienia zbiorowego - otwartego zmniejszyła się o 22 %, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego - zamkniętego liczba decyzji zwiększyła się o 11 %.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo - żywieniowych na rok 2025 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami - skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno - higieniczny i techniczny

Stan sanitarno - techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2024 i 2025.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno - technicznym w 2024 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno-technicznym w 2025 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych
powiat tarnogórski	775	61	7,8	663	37	59

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo - żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno - techniczny uległ poprawie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, z ubytkami, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg - ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- brak bieżącej ciepłej i zimnej wody,
- brak prawidłowego zabezpieczenia środków spożywczych przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2024 i 2025.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno - higienicznym w 2024 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno - higienicznym w 2025 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
powiat tarnogórski	775	96 / 24450	12,3	663	64 / 13100	9,6

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo 4 mandaty karne na kwotę 1000 zł w 4 obiektach kontrolowanych podczas imprezy masowej oraz w związku ze złożoną interwencją dotyczącą niezgłoszonej działalności.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak higieny produkcji, prowadzona działalność wykraczająca poza zatwierdzony zakres,
- nieprawidłowe magazynowanie środków spożywczych,
- brak zachowanej higieny sprzedaży,
- ślady bytowania szkodników (mysich odchodów) w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych,
- obecność szkodników mącznych zlokalizowanych w sprzęcie do wypieku pieczywa,
- brak dezynfekcji naczyń stołowych,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie

(poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo - zamrażalniczych),

- brak segregacji żywności w urządzeniu chłodniczym,
- brudne urządzenia chłodnicze i zamrażalnicze,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia lub bez oznakowania,
- sprzedaż środków spożywczych o złej jakości zdrowotnej,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak warunków do higienicznego mycia rąk,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno - epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych zakładów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zmniejszyła się. W roku sprawozdawczym nałożono tyle samo mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2025 do badań laboratoryjnych na terenie powiatu tarnogórskiego pobrano 233 próbki (w tym 1 próbkę materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o 28 % mniej próbek niż w roku 2024, w którym pobrano 324 próbki. Nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 117 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 14 próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 74 próbki,
- pod względem znakowania ocenie poddano 63 próbki,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 28 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo 21 próbek, tj. 9 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi większą liczbę w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo 20 próbek, tj. 6,1 %.

Pod względem mikrobiologicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 15, stwierdzono obecność bakterii z grupy Enterobacteriaceae (5 próbek lodów z automatu), obecność bakterii Salmonella (5 próbek kebaba mrożonego drobiowego oraz 5 próbek mięsa).

Pod względem organoleptyki dyskwalifikacji uległa 1 próbka pieczywa żytniego, ze względu na nietypowy, stęchły zapach).

Ponadto 5 próbek zostały zdyskwalifikowane ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych (1 próbka wytrzepek z koszyczków piekarniczych oraz 4 próbki zmiotek z powierzchni podłogi).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2025 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie powiatu tarnogórskiego zewidencjonowanych jest 31 piekarni, z których skontrolowano 19. W trakcie kontroli w 4 zakładach pobrano ogółem 8 próbek, w tym 8 próbek sanitarnych - wytrzepek z koszyków oraz zmiotek, z czego 5 zostało zdyskwalifikowanych w zakresie zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2025 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono 47 kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć

kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze zakładów prowadzących działalność na terenie powiatu tarnogórskiego znajdowały się 4 zakłady produkcji oraz 30 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Ogółem przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

Ogólny stan sanitarno - porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcje

W 2025 roku pracownicy sekcji NS-BŻ wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania. Ponadto w 2025 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS-BŻ i NS-HK	8	8	8	0	0	0	1	200	0	-
2.	Ocena zakładów będących bod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS-BŻ i PLW	7	5	5	0	0	0	0	0	0	Kontrole przeprowadzone bez udziału PLW.
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	11	11	11	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	18	18	18	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	NS-E i NS-BŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS-BŻ i IF	47	4	5	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów	NS-BŻ	41	15	15	0	0	0	0	0	0	-
8.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu ody nieopakowane oraz sprzedające lody	NS-BŻ	8	7	10	0	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 10 próbek lodów z automatu oraz

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi	
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴		
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę			
						1	2	3	4	5	6		7
													gałkowe, 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych.
9.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS-BŻ	110	2	2	0	0	0	0	0	0	0	Badanie tłuszczu przeprowadzono w 2 zakładach, w którym zrealizowano 2 pomiary tłuszczu.
10.	Akcja związana z „Planem działania na 2025 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS-BŻ i PIORIN	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1 kontrola przeprowadzona przy udziale przedstawiciela PIORIN. W ramach kontroli pobrano do badań 1 próbkę truskawek w kierunku metali. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
11.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS-BŻ	128	71	88	0	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt [#]	innych [#]	ilość	na łączną kwotę		
						1	2	3	4	5	6	
12.	Akcja szpitale	NS-BŻ	6	5	6	0	0	0	0	0	1	W 3 zakładach pobrano 3 jądłospisy dekadowe analiza jądłospisu nie wykazała nieprawidłowości.
13.	Akcja wody butelkowane	NS-BŻ	4	4	4	0	0	0	0	0	0	-
14.	Akcja śmietana w sklepach sieci Biedronka	NS-BŻ	15	3	3	0	0	0	0	0	0	-
15.	Akcja zagrożenie pryszczycza	NS-BŻ	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
RAZEM		-	410	159	181	0	0	0	1	200	0	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

7. Działalność interwencyjna za 2025 rok

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem 40 interwencji, w tym anonimowych 24.

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem 27, w tym anonimowych 16, zasadnych 13, w tym anonimowych zasadnych 5.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem 8 (w tym 3 rozpatrzone), w tym anonimowych 3.

L. P.	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie - kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	22	17	19	0/9	8/1500 zł	9/8	5 (w tym 3 przekazane rozpatrzone)	0	-1 interwencja rozpatrzona i przekazana do WIJHARS Katowice -1 interwencja rozpatrzona i przekazana do PSSE Łódź -1 interwencja rozpatrzona i przekazana do US Tarnowskie Góry -1 interwencja przekazana do PIW Nowy Sącz -1 interwencja przekazana do PIW Tarnowskie Góry
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	6	4	4	0/1	1/500 zł	1/3	0	0	- 2 interwencje bez rozpatrzenia
3.	Brak zachowanej higieny	4	2	2	0/1	1/100 zł	1/1	0	0	- 2 interwencje bez rozpatrzenia

4.	Nieodpowiednie znakowanie	3	2	1	0/1	0/0 zł	2/0	1	0	- 1 interwencja przekazana całkowicie do WIJHARS Katowice
5.	Brak orzeczeń sanitarno - epidemiologicznych	2	1	2	0/0	0/0 zł	0/1	0	0	- 1 interwencja bez rozpatrzenia
6.	Działalność bez zgłoszenia PPIS	3	1	1	0/1	0/0 zł	0/1	2	0	- 2 interwencje przekazano całkowicie do PIW Tarnowskie Góry
SUMA		40	27	29	0/13	10/2100 zł	13/14	8 (w tym 3 przekazane rozpatrzone)	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie tarnogórskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2025 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zmniejszyła się o 25 % w porównaniu do roku 2024, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 34 (+2 z 2023 r.) interwencje.

Wnioski:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno - techniczny obiektów żywnościowo - żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.

2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2025 zmniejszyła się w stosunku do roku 2024.

3. W roku sprawozdawczym nałożono 33% mniej mandatów karnych za zły stan sanitarno - higieniczny w zakładach.

4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.

5. W roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. W roku 2025 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.

6. W 2025 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się większą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2024 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2025 roku były zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej, wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

Łącznie w 2025 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 338 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz jakość wody ciepłej, zarządców pływalni i organizatora kąpieliska wynosiła 1499.

W 2025 r. PPIS w Bytomiu wydał 20 decyzji administracyjnych w zakresach:

- 1 dot. zatwierdzenia laboratorium,
- 2 dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania wody,
- 3 dot. legionelli,
- 9 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,

- 5 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni.

Zarejestrowano 1 niezasadną interwencję (wniosek dotyczył niewłaściwej jakości wody ciepłej).

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

Łącznie w 2025 r. na terenie powiatu tarnogórskiego, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 165 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w 21 próbkach wody (bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$, mętność, mangan).

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia wynosiła 425 (w tym woda surowa 21 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w 9 próbkach wody (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$, mangan).

Liczba awarii ogółem wynosiła 234.

MIASTO RADZIONKÓW

W 2025 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 7 próbek wody. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Radzionków wynosiła 41. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Radzionkowa oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba wykazanych przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Radzionkowie awarii na sieci wodociągowej wynosiła 30.

MIASTO TARNOWSKIE GÓRY

W 2025 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 41 próbek wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 3 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności,
- nie potwierdzonej powtórным badaniem obecności Enterokoków,

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Tarnowskie Góry wynosiła 124 (w tym woda surowa 6 próbek).

Nie stanowiącą potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższoną wartość ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ stwierdzono w 1 próbce wody (GPW - studnia wodomierzowa Szyb Staszic tg. 66). Przeprowadzone powtórne badanie nie wykazało przekroczenia dla wyżej wymienionego parametru.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Tarnowskich Gór oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii wodociągowych wynosiła 78.

MIASTECZKO ŚLĄSKIE

W 2025 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 4 próbki wody.

Nie stanowiącą potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższoną wartość mętności stwierdzono w 1 próbce wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Miasteczko Śląskie wynosiła 18. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Miasteczka Śląskiego oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii sieci wodociągowej wynosiła 9.

MIASTO KALETY

W 2025 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 4 próbki wody. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Miasto Kalety kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej na terenie miasta Kalety wynosiła 17. Nie stanowiącą potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższoną wartość mętności stwierdzono w 1 próbce wody. Przeprowadzone powtarzane badanie nie wykazało przekroczenia dla wyżej wymienionego parametru.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Kalet oceniono jako przydatną do spożycia. Liczba zgłoszonych przez Miasto Kalety awarii sieci wodociągowej wynosiła 29.

Gmina Krupski Młyn

W 2025 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 20 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 7 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności,
- nie potwierdzonej powtórным badaniem podwyższonej wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w $22 \pm 2^\circ\text{C}$,

- podwyższonej zawartości manganu - wodociąg Ziętek (brak zagrożenia dla zdrowia konsumentów, woda mogła być wykorzystywana bez ograniczeń do celów spożywczych i gospodarczych). po przeprowadzeniu prac naprawczych przeprowadzone badanie nie wykazało przekroczenia dla wyżej wymienionego parametru.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Gminę Krupski Młyn kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 28 (w tym woda surowa 3 próbki).

Przekroczenia zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 2 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności oraz podwyższonej wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$.

Przeprowadzone powtórne badanie nie wykazało przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła 7.

Gmina Tworóg

W 2025 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 26 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 3 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie potwierdzonej powtórным badaniem podwyższonej wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ i obecności bakterii grupy coli,
- nie stanowiącego potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnego stężenia manganu (Stacja Uzdatniania Wody ZSLiE, Brynek).

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 45 (w tym woda surowa 4 próbki).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 3 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie potwierdzonej powtórным badaniem podwyższonej wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- podwyższonej zawartości manganu-indywidualne ujęcie ZSLiE Brynek, do czasu uzyskania poprawy jakości wody obiekt przełączono na zasilanie z gminnej sieci wodociągowej.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej

w 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia. Liczba zgłoszonych awarii urządzeń wodociągowych wynosiła 8.

GMINA ZBROSŁAWICE

W 2025 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 18 próbek wody. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 83 (w tym woda surowa 7 próbek).

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Nie zgłoszono żadnych awarii urządzeń wodociągowych.

GMINA ŚWIERKLANIEC

W 2025 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 6 próbek wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 43.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła 48.

Gmina Ożarowice

W 2025 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 39 próbek wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych stwierdzono w 6 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły obecności bakterii grupy coli i Escherichii coli w wodzie z wodociągu zaopatrującego odbiorców w Pyrzowicach, ul. Siedliska (woda zakupywana z Gminnego Zakładu Gospodarki Wodnej i Komunalnej Mierzęcice). Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji. Obowiązywał zakaz wykorzystywania wody do spożycia od 25.08.2025 r. do 4.09.2025 r.

Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2025 r liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 25 (w tym woda surowa 1 próbka). Przekroczenie dopuszczalnej wartości parametrycznej stwierdzono w 2 próbkach wody. Stwierdzone przekroczenie dotyczyło obecności bakterii grupy coli w wodzie z wodociągu zaopatrującego odbiorców w Pyrzowicach, ul. Siedliska (woda zakupywana z Gminnego Zakładu Gospodarki Wodnej i Komunalnej Mierzęcice). Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji.

Woda była warunkowo przydatna do spożycia, po uprzednim przegotowaniu w okresie od 25.08.2025 r. do 4.09.2025 r. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia.

W oparciu o wyniki prowadzonego monitoringu jakości wody stwierdza się, że woda pochodząca z ujęcia Pyrzowice odznacza się znaczną, utrzymującą się w górnej granicy normy zawartością azotanów, z możliwością okresowych przekroczeń dopuszczalnej wartości dla tego parametru. W związku z powyższym, w razie konieczności zapewnienia właściwej jakości wody

prowadzone jest mieszanie z wodą zakupywana z GZGWik Mierzęcice lub Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej

w 2025 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia. Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła 23.

2. Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w kąpielisku

W 2025 r. na terenie powiatu tarnogórskiego czynnych było 5 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 3 kryte, 1 mieszana kryto-odkryta i 1 odkryta).

W 2025 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 87 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- legionella,
- gronkowce koagulazo-dodatnie,
- chlor wolny,
- chlor związany,
- mętność,
- chloroform ,
- potencjał redoks,

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2025 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 1049.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- gronkowce koagulazo-dodatnie,
- Escherichia coli,

- Pseudomonas aeruginosa,
- gronkowce koagulazo-dodatnie,
- legionella,
- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$
- azotany,
- mętność,
- chlor wolny,
- chlor związany,
- potencjał redoks,
- utlenialność
- chloroform.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Szkole Podstawowej nr 10, Tarnowskie Góry, ul. Kochanowskiego 15; Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka, Tarnowskie Góry, ul. Śniadeckiego 1 i Ośrodka Wypoczynkowym „Brzeźnica” Brynek była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom.

Natomiast w przypadku pływalni: Park Wodny w Tarnowskich Górach i MOSIR Radzionków, ul. Norwida 2A eksploatacja była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (wystąpiły trudności z utrzymaniem właściwej jakości fizykochemicznej wody w zakresie stężenia chloroformu).

Również w ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 15 wyników badania próbek wody z basenów odkrytych, które nie spełniają kryteriów pływalni :Radzionków Księża Góra, ul. Księżogórska 90 i basen w Krupskim Młynie ul. Główna. Obiekty były dopuszczone do eksploatacji.

Na nadzorowanym terenie w sezonie letnim 2025 r. na Zalewie Nakło - Chechło zostało zorganizowane 1 kąpielisko „Pole biwakowe numer 1”.

Przed sezonem kąpielowym i w sezonie kąpielowym 2025 r. na podstawie otrzymanych wyników badań i wizualnych ocen Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu wydał 4 bieżące oceny jakości wody w kąpielisku stwierdzające przydatność wody do kąpeli. Na ich podstawie stwierdza się, że woda w kąpielisku „Pole biwakowe numer 1” w tegorocznym sezonie kąpielowym spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r.

w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego Skontrolowano jakość ciepłej wody w 15 obiektach, w tym:

- szpitale - 3,
- areszt-1,
- internat-1,
- inne zakłady opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze-szpital) - 1,
- hotel-1,
- inne świadczące usługi hotelarskie - 7,
- zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy - 1.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 3 obiektach: - „Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka, ul. Śniadeckiego 1, Tarnowskie Góry;

- Areszt Śledczy w Tarnowskich Górach, ul.Opolska17a;

- Hotel na Podzamczu, ul. Pyskowicka 39, Tarnowskie Góry.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu wydał decyzje nakazujące podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, które zostały wykonane.

Ogółem w 2025 r. na obecność bakterii legionella pobrano 83 próbki wody, w tym 14 zakwestionowano. W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 7 wyników badań próbek wody.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2025 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 248 obiektach użyteczności publicznej, spośród 795 ujętych w ewidencji, gdzie łącznie przeprowadzono 261 kontroli. Wśród skontrolowanych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczony są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

W roku 2025 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto wzmożonym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r. poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r. poz. 275).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 4 obiekty, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Przeprowadzono 4 kontrole sanitarne, w trakcie których nie stwierdzono naruszeń wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości stanu higieniczno-sanitarnego.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów jest na tym samym poziomie.

1. Ocena wybranych grup obiektów

Na koniec 2025 r. ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i technicznym wykazano w 5 obiektach. Poniżej oceniono grupy obiektów, w których nie wszystkie obiekty spełniały wymagania higieniczno - sanitarne jak i techniczne, na które zostały wydane decyzje nakazujące.

Domy pomocy społecznej

Ogółem w ewidencji znajduje się 7 obiektów, skontrolowano 6.

Ze złym stanem oceniono 2 obiekty.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny i techniczny obiektów z przedmiotowej grupy uległ pogorszeniu, gdyż w 2024 r. wykazano tylko 1 obiekt ze złym stanem higieniczno - sanitarnym.

Placówki zapewniające całodobową opiekę

Ogółem w ewidencji znajduje się 9 obiektów, skontrolowano 9.

Ze złym stanem oceniono 1 obiekt gdzie nałożono mandat karny w wysokości 500 zł. W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny i techniczny obiektów z przedmiotowej grupy uległ pogorszeniu, gdyż w 2024 r. nie wykazano obiektu ze złym stanem higieniczno - sanitarnym.

Tereny rekreacyjne

W ewidencji znajduje się 117 obiektów, z których skontrolowano 31. W 3 obiektach stwierdzono zły stan sanitarno - higieniczny.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny obiektów uległ poprawie. Na koniec roku 2024 r. wykazano 2 obiekty ze złym stanem sanitarno - higienicznym.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

W roku 2025 skontrolowano 68 zakładów z 270 objętych nadzorem PPIS w Bytomiu.

W tej grupie obiektów nałożono 1 mandat karny na kwotę 400,00 zł.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny i techniczny obiektów uległ pogorszeniu, gdyż w 2024 r. nie stwierdzono nieprawidłowości w tej grupie obiektów.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów zewidencjonowanych jest łącznie 200 obiektów, takie jak: obiekty sportowe, apteki, stacje paliw, targowiska, transport publiczny, wysypiska śmieci pralnie chemiczne, noclegownie, ustępy publiczne.

Skontrolowano 51 obiektów. Ze złym stanem oceniono 1 obiekt, na którego wydano decyzję nakazującą.

W porównaniu do roku 2024 stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

2. Interwencje

W 2025 r. z powiatu tarnogórskiego wpłynęło 20 interwencji.

4sprawy zostały przekazane bez wstępnego rozpoznania do innego organu, 15 spraw zostało rozpatrzonych w całości przez PPIS w Bytomiu, gdzie w 8 przypadkach przeprowadzono kontrole, a w 3 przypadkach zostały rozpatrzone pismem do strony i w 4 przypadkach przeprowadzono wizje. 1 interwencja zostanie rozpatrzona w 2026 roku.

W związku z interwencjami przeprowadzono ogółem 9 kontroli.

5interwencji okazało się zasadnych. Wydano 2 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 500,00 zł. i wydano zalecenia doraźne.

Wniesione interwencje dotyczyły następujących spraw:

- niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi
- lokale usługowe i budynki mieszkalne (8)
- złego stanu sanitarnego mieszkań (7)
- inne (5).

Największa liczba zgłoszonych interwencji (8 zgłoszeń) dotyczyła niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi.1

sprawa została bez rozpatrzenia 7 interwencji PPIS w Bytomiu rozpatrzył w całości w ramach posiadanych kompetencji, gdzie 6 interwencji wymagało przeprowadzenia kontroli, a 1 sprawa została rozpatrzona pismem. Łącznie przeprowadzono 7 kontroli.

2 interwencje okazały się zasadne.

Wydano 2 decyzje nakazujące oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 500,00 zł.

Zasadne interwencje dotyczyły:

- 1) Budynku mieszkalnego w Tarnowskich Górach przy ul. Henryka Sienkiewicza 13. Kontrola wykazała nieprawidłowości w częściach wspólnych dla lokatorów budynku, tj.: zalegające znaczne ilości odpadów wielkogabarytowych i odpadów komunalnych na półpiętrze pomiędzy 2 a 3 piętrem, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na właścicielkę budynku.
- 2) Domu Seniora „Zacisze” w Nowej Wsi Tworoskiej przy ul. Wiejska 123A. Kontrola wykazała nieprawidłowości, tj.: brudne, zakurzone ściany w sali rehabilitacyjnej; brudne zakurzone ściany w gabinecie zabiegowym; brudne, zakurzone szuflady w gabinecie zabiegowym; brudna lodówka na leki w gabinecie zabiegowym; brudny zniszczony zlew w dyżurce pielęgniarek; pęknięte ściany w dyżurce pielęgniarek; brudna, zakurzona szafka pod zlewem w dyżurce pielęgniarek; brudne podłogi w pomieszczeniu pralni na II piętrze; zniszczone futryny drzwi w pomieszczeniu pralni na I piętrze; niedziałająca pralka w pomieszczeniu pralni na I piętrze; brudny zakurzony regał w pomieszczeniu WC dla personelu na parterze budynku; przeterminowane środki do dezynfekcji rąk na wózku służącym do higieny dla pensjonariuszy; przeterminowane środki czystości, zniszczone drzwi w pokojach pensjonariuszy nr 210, 213, 214, 221; pojemniki z odpadami niebezpiecznymi przechowywane w jednej szafce z lekami; brak na wyposażeniu środków dezynfekcyjnych do powierzchni; brak dozowników z preparatem do dezynfekcji rąk w pokoju pielęgniarek brak oznaczenia pojemników z preparatem do dezynfekcji rąk i sprzętu z nazwą preparatu, datą sporządzenia roztworu, podpisem osoby sporządzającej, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej oraz nałożeniem mandatu karnego w kwocie 500,00 zł.

W sprawie złego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości wpłynęło 7 interwencji. 1 sprawa została przekazana bez wstępnego rozpoznania do właściwego organu. 6 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji, gdzie w 1 przypadku przeprowadzono kontrole, a 2 sprawy rozpatrzono pismem natomiast 3 sprawy wymagały przeprowadzenia wizji.

Zasadne okazały się 3 interwencje.

5 pozostałych spraw dotyczyło:

- chemicznych odorów, których przypuszczalnym źródłem pochodzenia są ścieki komunalne. Sprawa została przekazana do Urzędu Gminy w Zbrosławicach;
- sposobu przeprowadzenia kontroli osobistej podczas odprawy granicznej dokonanej przez pracowników Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach. Sprawa została przekazana do Placówki Straży Granicznej w Katowicach - Pyrzowicach;
- uciążliwych zapachów pochodzących z kurnika. Sprawa została przekazana do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach, Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Tarnowskich Górach oraz Wójta Gminy Świerklaniec;
- nielegalnego składowania odpadów na prywatnej posesji. PPIS w Bytomiu przeprowadził wizję terenu z udziałem przedstawicieli Urzędu Gminy, a następnie wydał opinię sanitarną;
- uciążliwości powodowanych przez hałas. Przeprowadzono 1 kontrolę, która nie potwierdziła występowania nieprawidłowości.

Wnioski:

W roku 2025 większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno - sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 248 obiektów oraz wydano 9 decyzji nakazujących, z których 5 jest w trakcie realizacji.

Biorąc pod uwagę fakt, iż skontrolowano mniej obiektów niż rok wcześniej, a wydano więcej decyzji nakazujących oraz więcej obiektów pozostaje w złym stanie sanitarnym, można stwierdzić, że stan sanitarny uległ pogorszeniu.

W porównaniu do roku ubiegłego liczba zgłoszonych interwencji zmniejszyła się, niemniej jednak wzrosła ilość interwencji zasadnych.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo - wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych obiektach.

W 2025 r. na terenie powiatu tarnogórskiego, bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objęte było 364 obiekty, w tym 126 obiektów sezonowych.

Skontrolowano 166 placówek. W roku sprawozdawczym na terenie powiatu tarnogórskiego utworzono dwa nowe kluby dziecięce, jedną szkołę policealną, jedną placówkę wychowania pozaszkolnego oraz jedną placówkę rekreacyjną. Zlikwidowano natomiast żłobek.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

Szkoły

W 2025 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego, znajdowało się 79 szkół, w tym: 40 szkół podstawowych, 4 licea ogólnokształcące, 2 szkoły policealne, 6 szkół specjalnych oraz 26 zespołów szkół, w tym 2 zespoły szkół specjalnych. W 2025 r. przeprowadzono 71 kontroli w grupie w/w placówek.

W roku sprawozdawczym wydano jedną decyzję nakazującą oraz wydano 4 decyzje zmieniające termin wykonania nakazów wydanych w latach wcześniejszych.

W roku sprawozdawczym w całości wykonano 1 decyzję wydaną w latach wcześniejszych. Jednakże w dalszym ciągu istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 1583 uczniów, w 89 oddziałach 9 szkół podstawowych. Badania wykazały, że 278 przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister - powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2025 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu było 65 przedszkoli, w których łącznie przeprowadzono 39 kontroli.

Wydano 1 decyzję zmieniającą termin wykonania nakazów. W roku sprawozdawczym jedna decyzję nakazującą została wykonana w całości.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń. Przeprowadzono 8 kontroli w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno

- letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach, a piaskownice zabezpieczane są przed zanieczyszczeniami.

Żłobki i kluby dziecięce

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu było 18 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w tym 4 kluby malucha, w których łącznie przeprowadzono 18 kontroli. W porównaniu z rokiem ubiegłym sytuacja sanitarna utrzymuje się na stałym poziomie.

Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2025 r. pod nadzorem były 3 świetlice środowiskowe, 2 warsztaty terapii zajęciowej oraz 1 ośrodek rehabilitacyjno - edukacyjno - wychowawczy.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 3 kontrole w ww. placówkach, a stan sanitarno - higieniczny placówek nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2025 r. dokonano pomiarów mebli przedszkolnych i szkolnych w wytypowanych placówkach. W roku sprawozdawczym skontrolowano w tym zakresie:

- 41 oddziałów w 7 szkołach podstawowych,
- 1 oddział w 1 przedszkolu.

łącznie zmierzono 907 dzieci.

W 1 placówce w 3 oddziałach stwierdzono nieprawidłowości, gdzie 37 dzieci siedziało w meblach edukacyjnych niedostosowanych do zasad ergonomii.

Placówki są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowanych do zasad ergonomii i posiadających stosowne atesty oraz certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2025 r. w 32 placówkach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych, w tym w 25 szkołach podstawowych oceniono 173 oddziały.

W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny zgodnie z wymogami § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604, z późniejszymi zmianami). Uwzględnione zostały potrzeby równomiernego

obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia.

Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest stabilna.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji dotyczących poprawy stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń bloku sportowego.

W 2025 r. prolongowano 1 decyzję administracyjną wydaną w latach wcześniejszych. Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta z natrysków sporadycznie.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony chroniące przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno - higieniczny był bez zastrzeżeń. Na żadną placówkę nie wydano decyzji.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2024, jak i w 2025 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne.

W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczach, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ bieżącej, zimnej wody. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w prawidłowo oznakowanych pojemnikach.

Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli.

Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy, a nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych, ani nie stosuje substancji niebezpiecznych podczas prowadzonych zajęć lekcyjnych, wówczas zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie teoretycznej lub pokazów multimedialnych.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń.

Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie zgodnie z obowiązującymi wymogami wraz z elektronicznymi wagami medycznymi. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem bieżącej, ciepłej i zimnej wody. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym.

Pielęgniarki szkolne w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima 2025” w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłoszono 37 turnusów wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania oraz 1 turnus w obiekcie używanym okazjonalnie.

W trakcie trwania wypoczynku skontrolowano 18 placówek. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogółem w placówkach skontrolowanych wypoczywało 633 dzieci i młodzieży.

W ramach akcji „Lato 2025” zgłoszonych zostało 97 turnusów letniego wypoczynku, skontrolowano 15 z nich. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 602 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zmniejszyła się liczba uczestników wypoczynku.

W placówkach wypoczynku stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, a wyposażenie prawidłowe oraz zapewniono w nich dostęp do bieżącej, ciepłej

wody wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej uczestników wypoczynku.

5. Interwencje

W 2025 r. zgłoszono trzy interwencje na nadzorowanym terenie.

Zgłoszone interwencje dotyczyły złego stanu sanitarno - higienicznego i technicznego sanitariatów dla uczniów, w salach zajęć oraz temperatury w pomieszczeniach szkół. Natomiast interwencja na placówkę rekreacyjną (sala zabaw) dotyczyła stanu sanitarnego wyposażenia placówki.

Wszystkie zgłoszone interwencje były niezasadne.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych uległa zwiększeniu,
- wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące, liczba ta zmniejszyła się w porównaniu do roku 2024,
- w roku sprawozdawczym zrealizowano w całości 3 decyzje nakazujące.

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania organów w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie.

Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno - technicznych i niewłaściwe ich utrzymanie.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania edukacyjno - informacyjne w ramach prowadzenia kontroli, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- pomiarów dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- działania edukacyjno-informacyjne w zakresie wszawicy,
- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego,
- zmniejszenie ryzyka wystąpienia bakterii z rodzaju Legionella oraz właściwego utrzymania i eksploatacji wewnętrznych sieci wodociągowych.

VII. Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie powiatu tarnogórskiego nadzorem objętych jest 466 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2025 r. przeprowadzono 156 kontroli w 129 obiektach, wydano 53 decyzje administracyjnych związanych z nadzorem i 13 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano 95 zakładów, przeprowadzono 121 kontroli w tym 2 interwencyjne. W 26 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy; brak rejestru i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno - sanitarnych
- brak rejestru prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym;
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym;
- brak szkoleń bhp pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym;
- brak stanowiskowych instrukcji bhp; przekroczenie NDN hałasu na stanowiskach pracy, przekroczenie NDS manganu na stanowisku pracy, w ocenie ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy nie uwzględnia się wszystkich czynników szkodliwych dla zdrowia, a w szczególności czynnika biologicznego;
- brak spisu substancji i mieszanin chemicznych stosowanych w zakładzie; brak aktualnych kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych;.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 26 decyzji administracyjnych nakazujących. Ponadto na wniosek stron wydano 24 decyzje zmieniające termin wykonania wcześniej wydanych nakazów oraz 2 decyzje uchylające wykonanie nakazów w związku z zakończeniem działalności produkcyjnej.

Na koniec 2025 r. w 12 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (hałas, pyły, czynniki chemiczne, mikroklimat gorący).

Podczas kontroli stwierdzono, że stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia są oznakowane i w miarę możliwości technicznych odizolowane. Pracodawcy podejmują działania organizacyjno-techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są poinformowani o narażeniu oraz wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani są również badaniom profilaktycznym lekarskim i monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 35 kontroli w tym 11 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu produkty chemiczne, detergenty, produkty biobójcze oraz 24 kontrole z zakresu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Kontrole dotyczyły głównie kart charakterystyki oznakowania produktów, składu produktu, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi. Podczas kontroli kosmetyków w 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowość taką jak: na etykiecie produktu kosmetycznego Dezodorant typu roll-on i produkcie żel do ciała stwierdzono nieprawidłową nazwę poprzedzającą wykaz składniku produktu - zamiast wyrażenia „ingredients” umieszczono wyrażenie „INCI”. Wszczęto postępowanie administracyjne. Strona usunęła nieprawidłowości w ustawowym terminie, w związku z czym PPIS w Bytomiu wydał decyzję umarzającą postępowanie.

W ramach współpracy z Urzędem Celnym - Port Lotniczy Katowice Pyrzowice w roku 2025 wydano 15 opinii (4 dotyczące substancji i mieszanin chemicznych oraz 11 dotyczących produktów kosmetycznych) w zakresie spełnienia przez wyrób obowiązujących przepisów prawnych i możliwość udostępniania opiniowanych produktów na rynku na terytorium RP. Ponadto PPIS w Bytomiu brał udział w akcji pod nazwą PCA zorganizowanej przez Krajową Administrację Skarbową we współpracy z Główną Inspekcją Sanitarną oraz Państwową Inspekcją Handlową. Akcja polegała na wspólnej kontroli przesyłek zawierających kosmetyki i/lub suplementy diety zamawiane z krajów spoza UE przez osoby prywatne za pomocą platform zakupowych. W ramach akcji

pracownik wraz z funkcjonariuszem KAS skontrolował 30 przesyłek i wydał 9 opinii negatywnych dotyczących importowanych produktów kosmetycznych do RP, dalsze działania podejmowała Krajowa Administracja Skarbowa.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2025 r. na terenie powiatu tarnogórskiego nie odnotowano zgłoszeń w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Pracownicy na bieżąco dokonują weryfikacji stron internetowych w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

4. Choroby zawodowe

W roku 2025 roku PPIS w Bytomiu wydał 13 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 11 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w 2025 r. wynosi 11 przypadków w tym: 8 przypadków pylic płuc, 1 przypadek nowotworu złośliwego - rak płuca, 3 przypadki przewlekłej choroby układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy, 2 przypadki ubytku słuchu.

Ww. choroby były spowodowane pracą w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami: pyłami zwłókniającymi, pyłami zawierającymi wolną krzemionkę oraz hałasem.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2024 i 2025

Numer choroby zawodowej i nazwa	2024 r.	2025 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 3 - pylice płuc	1	8
poz. 17 - nowotwór złośliwy	1	1
poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	3	0
poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	0
poz. 21 - obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu (...)	0	2
poz. 22 - zespół wibracyjny	1	0
Razem	8	11

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie powiatu tarnogórskiego w porównaniu do roku 2024 zwiększyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych (z 8 na 11 przypadków).

W roku 2025 roku zwiększyła się liczba stwierdzonych pylic płuc (z 1 na 8 przypadków).

Pojawiły się przypadki chorób zawodowych, których nie notowano w 2024 r., tj. ubytek słuchu (poz. 21 wykazu chorób zawodowych - 2 przypadki). W 2025 roku stwierdzono tyle samo nowotworów złośliwych co w 2024 r.

Nie stwierdzono natomiast przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego, układu ruchu oraz zespołu wibracyjnego.

5. Działalność interwencyjna

W 2025 r. wpłynęło 9 wniosków o podjęcie interwencji. Interwencje dotyczyły:

- nieprawidłowych warunków pracy (pomieszczenia pracy i przekroczenie hałasu;
- nadmierne zapylenie na stanowiskach pracy;
- niewłaściwie oznakowanych chemikaliów sprzedawanych przez producenta;
- niewłaściwie oznakowanych produktów kosmetycznych sprzedawanych przez dystrybutora, bądź używanych przez użytkownika końcowego;
- sprzedawania złej jakości biomasy konopnej jako surowca kosmetycznego;
- przeprowadzania zabiegów kosmetycznych z wykorzystaniem iniekcji z kwasu hialuronowego przez osoby nieuprawnione.

Przeprowadzono 6 kontroli, w 2 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości i wydano 2 decyzje nakazujące pozostałe 4 kontrole dot. niewłaściwego oznakowania produktów chemicznych, nie wykazały nieprawidłowości. 3 wnioski przekazano do rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami tj. 1 do Inspekcji Handlowej dot. sprzedawania złej jakości biomasy konopnej i 2 do Inspekcji Farmaceutycznej dot. przeprowadzania zabiegów kosmetycznych z wykorzystaniem iniekcji z kwasu hialuronowego.

Wnioski:

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno - sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego.

2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że większość podmiotów wprowadzających do obrotu produkty spełniają wymagania prawne.

3. W zakresie chorób zawodowych w 2025 r. zaobserwowano wzrost liczby stwierdzonych chorób zawodowych będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub wywołane sposobem wykonywania pracy.

W roku sprawozdawczym przedstawiciele PPIS w Bytomiu w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania informacyjno - edukacyjne. Omawiano zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, wskazywano przepisy regulujące powyższe zagadnienia. Działania edukacyjno - informacyjne prowadzono również podczas nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów chemicznych, omawiano wymagania dotyczące oznakowania opakowań produktów kosmetycznych, produktów biobójczych, detergentów oraz innych produktów wprowadzanych do obrotu. Podczas kontroli sprawdzano również realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność PPIS w Bytomiu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów jak np.: obiekty żywnościowo - żywnościowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola, itp.), zakłady kosmetyczno - fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami, obiekty kultury i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

W 2025 roku zapobiegawczy nadzór sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów ogólnych, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,

2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,

3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,

4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,

5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

a.6 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów planów ogólnych gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym: 4 dot. planów ogólnych gminy oraz 2 dot. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

b.29 opinii (w tym 1 negatywna) w sprawie zaopiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w tym: 4 dot. planów ogólnych gminy oraz 25 dot. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dla powiatu tarnogórskiego zaopiniowano:

Ad a. Na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt planu ogólnego miasta Radzionków,
- projekt planu ogólnego gminy Świerklaniec,
- projekt planu ogólnego miasta Tarnowskie Góry,
- projekt planu ogólnego gminy Miasteczko Śląskie.
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Olimpijczyków, Bałtyckiej i Obwodnica w Tarnowskich Górach,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kalety - Zachód II”.

Ad b. Na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- trzy projekty planu ogólnego miasta Radzionków,
- projekt planu ogólnego gminy Świerklaniec,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Olimpijczyków, Bałtyckiej i Obwodnica w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrośławice dla obszaru Świątoszowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Karchowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Łubie,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Ziemięcice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Miedary,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Przechlebie I,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Cmentarnej i Czarnohuckiej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Kamieniec,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu ulicy Małej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru sołectwa Wieszowa,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Grzybowej, Kościelnej i Chemików w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrośławice dla obszaru sołectwa Zbrośławice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulicy Pyskowickiej w Brynku,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Ożarowice przy ul. Dworcowej oraz ul. Wojska Polskiego,
- dwa projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Zendek przy ul. Głównej,
- dwa projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Ożarowice przy ul. Zawoda oraz ul. Dworcowa,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Pyrzowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w granicach administracyjnych sołectw: Niezdara i Ossy,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krupski Młyn,
- projekt zmiany nr II miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krupski Młyn,
- projekt zmiany nr I miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krupski Młyn,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru Czekanów - negatywna opinia - brak potwierdzonego spełnienia wymagań (dla terenu planowanego cmentarza) wynikających z przepisów prawnych.

Ad. 2. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 81 wniosków wystosowanych przez Wójta Gminy Tworóg, Wójta Gminy Świerklaniec, Burmistrza Miasta Miasteczko Śląskie, Wójta Gminy Krupski Młyn. W 2024 roku uzgodniono 21 wniosków.

Ad. 3 W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

a.13 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 2 opinie stwierdzające potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,

b.5 opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo - budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inwestycje drogowe - ok. 40%, inne - ok. 35%, inwestycje związane z gospodarką odpadami oraz obiekty przemysłowe - po ok. 10%, inwestycje związane z gospodarką wodno - ściekową - ok. 5%.

W 2024 roku wydano 12 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz 4 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ad. 4. W roku 2025 uzgodnionych zostało pozytywnie 14 dokumentacji projektowych, natomiast w 2024 roku liczba ta wynosiła 7. Wydane opinie dotyczyły obiektów: żywieniowo - żywnościowych i ochrony zdrowia - po ok. 29%, innych - ok. 21%, zakładów kosmetyczno-fryzjerskich i odnowy biologicznej - ok. 14%, obiektów wychowania i nauczania - ok. 7%.

Ad. 5. W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 80 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 77 opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania obiekt budowlany, 2 opinie stwierdzające niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym i przepisami prawnymi, 1 nie wyrażająca zgody na dopuszczenie obiektu do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem), natomiast w 2024 r. wydane zostały

81 opinie sanitarne (w tym 6 stanowisk negatywnych). Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 61% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe 39% odnosiło się do zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: obiekty żywieniowo-żywnościowe - ok. 31%, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej i inne - po ok. 19%, obiekty usługowo - handlowe - ok. 14%, obiekty ochrony zdrowia - ok. 6%, obiekty wychowania i nauczania, obiekty przemysłowe - po ok. 4%, obiekty turystyczne, w tym hotele, pensjonaty - ok. 3%.

W 2025 roku przeprowadzono łącznie 95 kontroli i wizytacji obiektów oraz inwestycji zlokalizowanych na terenie powiatu tarnogórskiego, a w 2024 roku było ich 81.

Porównując rok 2025 i 2024, w ilości wszystkich załatwianych spraw, obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 40%.

IX. Działalność w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej

Realizacja zadań w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej w 2025 r. na terenie działania PPIS w Bytomiu wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności.

W celu poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności realizowano ogólnopolskie i wojewódzkie prozdrowotne programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe, w tym kampanie społeczne, akcje zdrowotne. Powyższe działania dot. m.in. prawidłowych nawyków higienicznych, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki używania środków psychoaktywnych, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, profilaktyki chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych wynikających z sytuacji epidemiologicznej. W roku 2025 przeprowadzono 23 wizytacje, zorganizowano i przeprowadzono 10 akcji profilaktycznych, 15 zajęć warsztatowych dla dzieci z przedszkoli, uczniów ze szkół podstawowych, ponadpodstawowych a także dzieci wypoczywających w czasie wakacji. Zorganizowano 2 wystawy w związku z Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach i Światowym Tygodniem Wiedzy o Antybiotykach, oraz konkurs „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” dla uczniów szkół podlegających pod Starostwo Powiatu Tarnogórskiego przeprowadzony w Wieloprofilowym Zespole Szkół w Tarnowskich Górach.

Działania w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), informuje o wzrastającej liczbie otyłych dzieci i młodzieży. Dzieciństwo i dojrzewanie są okresem krytycznym w rozwoju otyłości.

Do zwiększonego przyrostu masy ciała dochodzi zwykle około 8 roku życia i w późniejszym wieku większość dzieci utrzymuje masę ciała na tym samym poziomie w okresie dojrzewania. Ważnym elementem profilaktyki nadmiernej masy ciała jest edukacja w zakresie zasad racjonalnego żywienia i zdrowego stylu życia.

• **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”**

Program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci, promujący zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną. Program wieloletni, adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V- VIII. Jego celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2024/2025 realizowana była już XVII edycja programu, do której przystąpiło 30 szkół, przeprowadzono 4 wizytacje działań programowych. Do II etapu konkursu Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia „Trzymaj Formę” zakwalifikowała się tylko jedna uczennica ze Szkoły Podstawowej nr 3 im. ks. Franciszka Blachnickiego w Tarnowskich Górach.

• **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Projekt zawierający zróżnicowaną tematykę odnoszącą się do zagadnień zdrowotnych. Zdrowy styl życia powinien być kształtowany już od najmłodszych lat, aby skutecznie kreować zachowania zdrowotne w dorosłym życiu. Adresatami projektu są dzieci, ich rodzice i opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska przedszkolnego. Działania projektowe mają wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich właściwe nawyki higieniczno-zdrowotne. W roku przedszkolnym 2024/2025 projekt zrealizowało 32 placówki przedszkolne. Edukacją składającą się z czterech modułów objęto łącznie 2126 przedszkolaków. W 5 placówkach przedszkolnych przeprowadzono zajęcia warsztatowe podczas których zaprezentowano przedszkolakom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

• **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany jest przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym, tj.: dla 5-6- latków, rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków

żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. W roku przedszkolnym 2024/2025 projekt zrealizowało 27 placówek, gdzie przeprowadzono jedną wizytację działań programowych. Edukacją łącznie objęto 1648 przedszkolaków.

•**Akcja #wybierz zdrowie**

Celem interwencji było propagowanie aktywności ruchowej poprzez zabawę, kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych oraz wspomaganie rozwoju społecznego i prawidłowych interakcji z rówieśnikami. Adresatami akcji byli uczniowie szkół podstawowych lub dzieci w miejscach wypoczynku letniego. Zadanie zrealizowane zostało w czasie wakacji z wykorzystaniem scenariusza zajęć pt. „Ścieżka do zdrowia” wśród 181 dzieci w 8 placówkach organizujących lato w mieście lub półkolonie.

•**Kampania EFSA dotycząca bezpieczeństwa żywności - #Safe2EatEU i #PlantHealth4Life**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) prowadził kampanię dotyczącą bezpieczeństwa żywności pod nową nazwą #Safe2EatEU i **kampanie #PlantHealth4Life**. Celem kampanii było wspieranie konsumentów w dokonywaniu świadomych wyborów żywnościowych, wyjaśnienie naukowe podstawy bezpieczeństwa żywności, ułatwianie dostępu do informacji m.in. o stosowaniu suplementów diety, czy bezpiecznym przygotowywaniu i przechowywaniu produktów spożywczych, zwróceniu uwagi na szczególny związek między zdrowiem roślin, a naszym codziennym życie. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo-wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych. W ramach tego programu przeprowadzono 8 akcji profilaktycznych i 2 warsztaty edukacyjne dla młodzieży, podczas których skorzystało 107 osób z pomiarów stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

•**Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany dla dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy dzieci i ich rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

Edukacją objęto 1204 dzieci z 28 placówek przedszkolnych. Przeprowadzono 2 wizytacje programu.

•**Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak: dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Program realizowały 24 szkoły podstawowe, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowane niepokojące zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

•**Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach**

Celem tego programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami roku szkolnym 2024/2025 program zrealizowało 24 szkół podstawowych, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych.

•**Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenia niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2024/2025 program zrealizowało 22 szkoły ponadpodstawowe, przeprowadzono 3 wizytację działań programowych. W trakcie 2 przeprowadzonych warsztatów profilaktycznych umożliwiono młodym

osobom wykonanie testów w alkogoglach i narkogoglach oraz pomiarów stężenia tlenu węgla w wdychanym powietrzu.

- **Kampania wojewódzka „Nowe narkotyki Nowe zagrożenia”.**

Głównym celem kampanii było zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Działania edukacyjne prowadzono podczas 3 zajęć edukacyjnych w placówkach oświatowych i 10 akcjach profilaktycznych. Wykonywano wśród zainteresowanych osób testy w narkogoglach i alkogoglach, dystrybuowano materiały w wersji papierowej oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

- **Wojewódzki projekt edukacyjny *Zdrowie i emocje- skrzynka z narzędziami***

Celem projektu była profilaktyka uzależnień, rozwijanie prozdrowotnych postaw i zachowań oraz umiejętności regulacji emocji. Powstał z inicjatywy Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, we współpracy Fundacji Gwiazda Nadziei, Regionalnego Ośrodka Metodyczno-Edukacyjnego METIS w Katowicach, Centrum Zdrowia Dziecka i Rodziny w Sosnowcu oraz Fundacji Misia Blumisia. Skierowany był do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych. Do pilotażowej edycji projektu w roku 2024/2025 zaproszono 5 szkół podstawowych, przeprowadzono jedną wizytację działań programowych. Projekt oceniono jak potrzebny i przydatny.

- **Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów
Promocja szczepień ochronnych - Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, kampania informacyjno-edukacyjnej „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach**

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów. Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień HPV, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci w tym matek w oddziałach ginekologiczno - położniczych tuż po porodzie, dzieci przedszkolnych, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowano podczas 10 akcji profilaktycznych, gdzie dystrybuowano materiały i udzielano porad.

W 5 przedszkolach przeprowadzono zajęcia profilaktyczne połączone z czytaniem bajki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

•Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie - Pierwszy Krok”

Celem programu „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2024/2025 program zrealizowało 25 szkół ponadpodstawowych, gdzie przeprowadzono jedną wizytację działań programowych.

•Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany jest do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych będących następstwem korzystania z solarium. Środkiem kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry. W roku szkolnym 2024/2025 program zrealizowały 25 szkoły ponadpodstawowe, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych.

•„Podstępne WZW”

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2024/2025 program zrealizowało 25 szkół ponadpodstawowych, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje realizacji programu.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Profilaktyka HIV/AIDS W ramach Krajowego Programu Zapobiegania

Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS.

W ramach działań profilaktycznych zorganizowano **6 akcji**, podczas których zachęcano do wykonywania bezpłatnych i anonimowych testów w kierunku HIV w punktach konsultacyjno- diagnostycznych. W okresie Światowego Dnia AIDS 18 szkół ponadpodstawowych zrealizowało wojewódzką akcję profilaktyczną pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”, polegającą na przeprowadzeniu zajęć edukacyjnych dla uczniów. Dodatkowo zorganizowano konkurs wiedzy pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”, skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych podlegających Starostwu Powiatu Tarnogórskiego. Konkurs został objęty honorowym patronatem Starosty Tarnogórskiego i odbył się w Wieloprofilowym Zespole Szkół w Tarnowskich Górach. Wzięło w nim udział 26 uczniów z 11 szkół.

Profilaktyka wad postawy

Popełnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciążone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka.

Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2025 r. nasilono działania podczas akcji profilaktycznej oraz przy współdziałaniu sekcji HDiM w szkołach, w których był przeprowadzony pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Akcja informacyjna „Łap słońce z głową”

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Łap słońce z głową”. W okresie wakacji przeprowadzono akcje profilaktyczną. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Górnośląskich Kolei Wąskotorowych w Bytomiu. oplakatowano wagoniki Kolei Wąskotorowej. W okresie wakacji, każdego weekendu, kolejka przemierza trasę Bytom - Miasteczko Śląskie stanowiąc ciekawy środek transportu i atrakcję turystyczną dla osób wypoczywających nad Zalewem Nakło - Chechło. Plakaty zostały wyeksponowane na stanowiskach dworca autobusowego i Centrum Handlowego Hala, dodatkowo dystrybuowano

materiały w wersji papierowej wśród organizatorów akcji lato. Zamieszczano na bieżąco posty w mediach społecznościowych .

Akcja „Bezpieczne Ferie 2025” „Bezpieczne Wakacje 2025”

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno- edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki), zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono 7 zajęć warsztatowych dla 152 dzieci oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zorganizowano 2 wystawy pt. „Superbakterie Oporniaki”, składające się z plansz tematycznych obrazujących problem antybiotykooporności oraz akcję profilaktyczną podczas których zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Akcja Bezpieczne grzybobranie

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno - edukacyjne. Podczas akcji profilaktycznej eksponowano tablice informacyjną z ekspozycją grzybów jadalnych i trujących, rozpowszechniono materiały związane z grzybami. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania ma na celu propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podczas 5 akcji profilaktycznych i 12 pogadanek w placówkach oświatowych dystrybuowano materiały edukacyjne oraz prezentowano kleszcze w probówkach.

Dzień Otwarty Inspekcji Sanitarnej w Bytomiu

W roku 2025 zorganizowano Dzień Otwarty Inspekcji Sanitarnej w Bytomiu. Wydarzenie realizowane było pod hasłem „Bezpieczeństwo zdrowotne - wspólna odpowiedzialność”, miało na celu przybliżenie zadań realizowanych przez Inspekcję Sanitarną oraz podkreślenie działań podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego. Była to okazja na pokazanie wszystkim zainteresowanym, jak na co dzień wygląda praca w Inspekcji Sanitarnej. W ramach wydarzenia przeprowadzono wykłady dla zaproszonych dzieci ze szkoły podstawowej i młodzieży szkoły średniej kierunku: fryzjerski i gastronomiczny nt. bezpieczeństwa zdrowotnego, zagrożeń w branży beauty oraz gastronomii. Na terenie stacji dla wszystkich zainteresowanych przygotowano stoiska edukacyjno-informacyjne, w tym nt. pracy laboratoryjnej, quizy oraz wystawę antybiotykową.

Podsumowanie:

Głównym celem działań Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej w PSSE Bytom na rok 2025 było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych.

Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo - wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całość sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W roku 2025 edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się zainteresowaniem, umożliwia dotarcie do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych

X. Działalność laboratoryjna

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym

Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej, zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Co roku podczas oceny zewnętrznej auditorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2025 roku:

a) Sekcja Badań Wody przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia - zbadano 113 próbek (co stanowi 4% wzrost ilości próbek względem 2024 roku),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe - zbadano 74 próbek (odnotowany wzrost ilości próbek o 2 względem roku 2024),
- wody wodociągowej ciepłej - zbadano 105 próbek (co stanowi spadek ilości próbek o 16% względem roku 2024),
- wody powierzchniowej - zbadano 1 próbkę (co stanowi ilość analogiczną względem roku 2024).

b) Sekcja Badań Żywności wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując swoim zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie powiatu tarnogórskiego:

- w kierunku mikrobiologicznym - zbadano 112 próbek (spadek ilości próbek o 26% względem roku ubiegłego),
- w kierunku fizykochemicznym - zbadano 42 próbek (w tym 14 próbek sanitarnych), co stanowi spadek ilości próbek fizykochemicznych o 36% i utrzymanie na tym samym poziomie ilości próbek sanitarnych względem roku ubiegłego,
- w kierunku sensorycznym - zbadano 14 próbek (co stanowi 52% spadek ilości próbek względem roku ubiegłego).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych.

W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 15 pobranych do badań próbek, w tym 5 próbek lodów za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju Enterobacteriaceae i 10 próbek mięsa za obecność Salmonella spp.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem warzyw) dla niemowląt i małych dzieci, w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem mięsa) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 9 próbek).

Kontrolą sanitarną objęto również piekarnie, skąd pobrano i przebadano 14 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych w ramach corocznej akcji „mklik próchniczek”. Ze względu na obecność szkodników i ich pozostałości zdyskwalifikowano 5 próbek.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (Salmonella i Shigella), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń.
W 2025 roku wykonano:

- 3228 badań u 1076 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (wzrost badań o 6% w odniesieniu do roku 2024),

- 111 badań u 37 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi wzrost ilości badań o 35% względem 2024 roku),

- 24 badania u 8 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (co stanowi o 5 osób więcej z nosicielstwem szczepów Salmonella spp. względem 2024 roku),

- 32 badania u 13 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi wzrost o 4 osoby względem roku 2023),

- 6 badań dla 2 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (co stanowi spadek ilości badań o 20% względem 2024 roku),

- 5 badań dla 7 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (do stanowi spadek ilości badań o 60% względem roku ubiegłego),

- 550 badań sporali (co stanowi spadek ilości próbek o 4% względem 2024 roku).

XI. Podsumowanie

W okresie minionego 2025 roku przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu dokonali 2036 kontroli na terenie powiatu tarnogórskiego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 342 decyzje administracyjne, w tym 13 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

Dodatkowo wydano 303 decyzje obciążające stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 73 mandaty karne na kwotę 16100 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji, w związku z tym wystawiono:

- 6 tytułów wykonawczych;
- 14 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 11100 zł.

Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Prowadzono również kontrole w ramach systemu wczesnego ostrzegania RASFF/RAPEX, kontrole graniczne oraz kontrole związane z zatwierdzaniem i wpisem do rejestru zakładów / obiektów.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 416) właściwy państwowy powiatowy inspektor sanitarny przedstawia przynajmniej raz w roku radzie powiatu informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu.

Państwowa Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Bytomiu sprawuje w Powiecie Tarnogórskim bieżący nadzór sanitarny, prowadzi szeroko rozumianą działalność oświatowo-zdrowotną, podejmuje działania z zakresu promocji zdrowego trybu życia, identyfikuje również niepożądane zjawiska, które mają wpływ na zdrowie człowieka.

Na ocenę stanu sanitarnego w zakresie warunków życia, pracy, nauczania i wychowania oraz wypoczynku składają się wyniki kontroli prowadzonych przez Państwową Powiatową Inspekcję Sanitarną w Bytomiu, poparte dowodami w postaci przeprowadzonych badań laboratoryjnych.

1. W ramach prowadzonego nadzoru nad chorobami zakaźnymi przeprowadzono w roku 2025 na terenie Powiatu Tarnogórskiego łącznie 532 wywiady epidemiologiczne. Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 219.

Na podstawie analizy zachorowań na choroby zakaźne w 2025 roku w porównaniu z rokiem 2024 zaobserwowano wzrost liczby zachorowań na:

Jednostka chorobowa	2023	2024	2025	Wzrost o przypadków 2025:2024
Wirusowe zakażenie jelitowe	67	89	91	2
Borelioza z Lyme	50	61	173	112
Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	72	959	2575	1616
Zakażenia wirusem RSV	11	79	250	171
Salmonelloza	36	14	18	4
Giardioza (lamblioza)	6	1	6	5

Odnotowano jednocześnie spadek zachorowań na:

Jednostka chorobowa	2023	2024	2025	spadek o przypadków 2025:2024
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe	87	136	129	7
Gruźlica	18	29	16	13
Krztusiec	4	67	35	32
Płonica (szkarlatyna)	209	268	71	197
Kiła	9	13	8	5

Kleszczowe zapalenie opon mózgowych	4	7	5	2
Wirusowe zapalenie wątroby	70	75	57	18
Inne bakteryjne zakażenie jelitowe	161	138	114	24
Ospa wietrzna	1268	666	351	315
Zakażenie SARS-CoV-2	1959	1439	880	559

W 2025 r. na terenie Powiatu Tarnogórskiego wystąpiło 5 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, tj. tyle samo ile w roku poprzednim. 2 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, 3 ogniska w środowisku domowym, wywołane przez pałeczki Salmonella (w 1 przypadku), w dwóch pozostałych – wirus zapalenie wątroby typu A.

W 2025 r. w szpitalach na terenie Powiatu Tarnogórskiego wystąpiło 6 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 6 mniej niż w roku poprzednim.

W 2025 roku na terenie Powiatu Tarnogórskiego sprawowano nadzór nad 40 punktami szczepień. Skontrolowano 38 punkty szczepień, przeprowadzając 89 kontroli. Dzieci, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imienne do PSSE w Bytomiu. W 2025 roku poradnie POZ zgłosiły 1221 dzieci oraz 997 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych.

Podsumowując prowadzony w 2025 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie były zakażenia wywołane przez wielolekooporne szczepy Klebsiella pneumoniae. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu liczba osób nierealizujących obowiązku szczepień ochronnych z roku na rok wykazuje tendencję wzrostową.

2. W 2025 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 5 szpitalami na terenie Powiatu Tarnogórskiego. W roku sprawozdawczym skontrolowano wszystkie szpitale. W nadzorowanych szpitalach przeprowadzono 27 kontroli, w tym 5 kontroli sanitarnych kompleksowych, 9 kontroli sprawdzających, 4 kontrole dotyczące działalności komitetów i zespołów zakażeń szpitalnych, 4 kontrole w zakresie realizacji szczepień ochronnych oraz 5 kontroli w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych. W trakcie przeprowadzonych kontroli, w 4 szpitalach stwierdzono nieprawidłowości, nie nałożono mandatów karnych. Wydano 4 decyzje nakazujące, w 2 szpitalach wydano zalecenia doraźne.

3. Stan sanitarno–techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

W roku 2025 skontrolowane zostały 663 zakłady branży spożywczej, zakłady materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 43% wszystkich obiektów zewidencjonowanych. W roku 2025 wykonano 474 kontrole z 581 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 82 %.

W roku 2025 ilość rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zmniejszyła się o 25% (27 interwencji) w porównaniu do roku 2024, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 36 interwencji. W roku sprawozdawczym w Powiecie Tarnogórskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

4. W ramach nadzoru terenowo-laboratoryjnego nad jakością wody, prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 338 próbek wody. Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody, która jest przeznaczona do spożycia oraz zarządców pływalni wynosiła 1499. Wydano 20 decyzji: 1 dot. zatwierdzenia laboratorium, 2 dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania wody, 3 dot. legionelli, 9 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia, 5 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni.

5. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej pozostaje na tym samym poziomie, co w roku 2024. Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie. Realizacja tego zadania odbywa się poprzez prowadzenie bieżących kontroli.

W 2024 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 248 obiektach użyteczności publicznej, spośród 795 ujętych w ewidencji, łącznie przeprowadzono 261 kontroli. Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownia; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworzec autobusowy i kolejowy, przystanki, cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place

zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

6. W 2025 r., w zakresie higieny procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w placówkach oświatowo-wychowawczych i placówkach wypoczynku, na terenie Powiatu Tarnogórskiego bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym PPIS w Bytomiu objął 364 obiekty (w tym 126 obiektów sezonowych). Skontrolowano 166 placówek.

Prowadzony nadzór dotyczył ponadto kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

7. W roku 2025 nadzorem objętych było 466 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. Przeprowadzono w 129 obiektach 156 kontroli.

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie Powiatu Tarnogórskiego skontrolowano 95 zakładów i przeprowadzono 121 kontroli (w tym 2 interwencje). W 26 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły m.in.: złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy; złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych; braku odpowiedniej wentylacji w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych; niezapewnieniu przez pracodawcę warunków do higienicznego przechowywania posiłków własnych; braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy; braku rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz bieżącego uzupełniania tych kart badań; braku oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 26 decyzji administracyjnych nakazujących (w roku 2024 wydano takich decyzji 31). Na koniec 2025 r. w 12 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (hałas, pyły, czynniki chemiczne, mikroklimat gorący). Podczas kontroli stwierdzono, że pracodawcy podejmują działania organizacyjno-techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są poinformowani o narażeniu, są wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani są badaniom profilaktycznym lekarskim, monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

W zakresie chorób zawodowych w 2025 roku zaobserwowano niewielki wzrost liczby stwierdzonych chorób zawodowych będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub wywołane sposobem wykonywania pracy.

Głównym celem działań PPIS w Bytomiu z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia oraz pogłębianie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Działania te obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych, które w roku 2025 były prowadzone za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, iż przyjęcie „Informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2025” jest zasadne i będzie motywacją do podjęcia kolejnych działań przez Państwową Powiatową Inspekcję Sanitarną w Bytomiu, które pozwolą na sukcesywną poprawę zdrowia publicznego mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego.